

MVŠO

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC



ZÁVAZKY Z JINÝCH PRÁVNÍCH DŮVODŮ

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- Kdo se na úkor jiného **bez spravedlivého důvodu** obohatí, musí ochuzenému vydat, oč se obohatil.
- Bezdůvodně se obohatí zvláště ten, kdo získá majetkový prospěch plněním bez právního důvodu, plněním z právního důvodu, který odpadl, protiprávním užitím cizí hodnoty nebo tím, že za něho bylo plněno, co měl po právu plnit sám.
-> jde o **demonstrativní výčet**

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- § 2992 – negativní vymezení
- Byl-li splněn dluh, a to i předčasně, nebylo-li uplatněno právo, ač uplatněno být mohlo, nebo učinila-li jedna osoba něco ve svém výlučném a osobním zájmu či na vlastní nebezpečí, nevzniká povinnost obohacení vydat; to platí i v případě, že jedna osoba obohatí druhou s úmyslem ji obdarovat nebo obohatit bez úmyslu právně se vázat.
 - lidé se navzájem obohacují a ochuzují (tím, že má zedník práci, bere práci jinému zedníkovi a obere ho o peníze, které by získal – působí mu ušlý zisk)

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

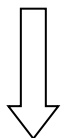
- Plnila-li **strana**, aniž tu byl platný závazek, má právo na vrácení toho, co plnila.
- Plnily-li **obě strany**, může každá ze stran požadovat, aby jí druhá strana vydala, co získala; právo druhé strany namítnout vzájemné plnění tím není dotčeno.
- To platí i v případě, byl-li závazek zrušen.

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

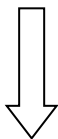
- **§ 2994 – 2995** – řeší problém 3-stranných vztahů v rámci BO
- Dal-li někdo neoprávněně věc k užívání nebo požívání jinému, aniž ten byl v dobré víře, má vlastník nebo spoluvlastník věci vůči uživateli nebo poživateli právo na náhradu.
- Vedlo-li plnění k obohacení třetí osoby, vydá je ochuzenému, jen pokud byl ochuzený k plnění přiveden lstí, donucen hrozbou či zneužitím závislosti nebo pokud nebyl svéprávný.

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- **Vlastník**



- **Zloděj** – dá věc do užívání nájemci => vlastník má právo na náhradu:
 - pokud byl nájemce v dobré víře, že existuje vztah pouze mezi ním a zlodějem, vlastník se může hojit jenom vůči zloději, nemůže jít na 3. osobu (nájemce) -> právo na náhradu od nájemce má, jen když nájemce věděl, že to pronajímá od zloděje



- **Nájemce**

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- **§ 2996**
- Měl-li dlužník plnit jedno z více volitelných plnění a poskytl-li jich omylem více, záleží na jeho vůli, co bude žádat zpět
- Měl-li však právo volby věřitel, může se dlužník domáhat toho, aby věřitel provedl volbu; neprovede-li věřitel volbu bez zbytečného odkladu, lze se domáhat, aby prohlášení jeho vůle nahradil soud

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- Dlužník, který plnil dluh nežalovatelný nebo promlčený nebo takový, který je neplatný pro nedostatek formy, nemá právo na vrácení toho, co plnil.
- Právo na vrácení nemá ani ten, kdo jiného obohatil s vědomím, že k tomu není povinen, ledaže plnil z právního důvodu, který později nenastal nebo odpadl.

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- Plnila-li strana vědomě proto, aby druhá strana něco vykonala za účelem zakázaným nebo zcela nemožným, **nemá** právo požadovat, aby jí to bylo vráceno. (§ 2998)
 - plnění na základě neplatných smluv
 - smlouva neplatná pro zakázaný účel -> např. dám někomu peníze, aby mi koupil drogy – drogy mi nekoupí a já chci peníze zpět

Bezdůvodné obohacení (2991 a násl.)

- Není-li vydání předmětu bezdůvodného obohacení dobře možné, má ochuzený právo na **peněžitou náhradu** ve výši obvyklé ceny.
- Bylo-li plněno na základě neplatného nebo zrušeného právního jednání, právo na peněžitou náhradu však nevznikne v rozsahu, v jakém se to příčí účelu pravidla vylučujícího platnost právního jednání
 - primárně naturální restituce (§ 2991)
 - není-li to dobře možné – obvyklá cena (§ 2999)

Poctivý příjemce (3000 – 3002)

- **§ 3000** -> poctivý příjemce vydá, co nabyl, nanejvýš však **v rozsahu, v jakém obohacení při uplatnění práva trvá**
 - když něco v dobré víře nabudeme např. na základě darovací smlouvy, která se ukáže jako neplatná, věci mezitím spotřebujeme – obohacení trvá jen v tom, co nám zůstalo a to musíme vydat
 - (ale **§ 3002** – to se netýká vzájemného plnění na základě úplatné smlouvy)

Poctivý příjemce (3000 – 3002)

- Zcizil-li poctivý příjemce předmět bezdůvodného obohacení **za úplatu**, může podle své volby vydat buď
 - peněžitou náhradu,
 - anebo co utržil.
- Zcizil-li jej poctivý příjemce **bezúplatně**, nemá vůči němu ochuzený **právo na náhradu**; může ji však požadovat po osobě, která předmět od obohaceného nabyla a nebyla v dobré víře.

Nepoctivý příjemce (§ 3003 a násl.)

- nepoctivý příjemce **vydá, co nabyl v době, kdy obohacení získal**
 - plná náhrada i v případě, že něco již spotřeboval, zničil, daroval, prodal
- obohacený, který nebyl v dobré víře, vydá vše, co obohacením nabyl, **včetně plodů a užitků**; rovněž nahradí užitek, který by ochuzený byl získal

Nepoctivý příjemce (§ 3003 a násl.)

- zcizil-li předmět bezdůvodného obohacení **za úplatu**, má ochuzený právo požadovat, aby mu byla podle jeho volby vydána buď
 - peněžitá náhrada,
 - anebo co obohacený zcizením utržil
- bylo-li bezdůvodné obohacení nabyto **zásahem do přirozeného práva člověka** chráněného ustanoveními první části tohoto zákona, může ochuzený požadovat za neoprávněné nakládání s hodnotami týkajícími se jeho osobnosti namísto plnění podle odstavce 1 **dvojnásobek odměny obvyklé** za udělení souhlasu s takovým nakládáním.
 - Je-li pro to spravedlivý důvod, může soud rozsah plnění přiměřeně zvýšit.

Ius tollendi

- kdo předmět bezdůvodného obohacení vydává, má právo na náhradu **nutných nákladů**, které na věc vynaložil, a může od věci **oddělit vše, čím ji na svůj náklad zhodnotil**, je-li to možné **bez zhoršení podstaty věci** (§ 3005)

Nepříkázané jednání (3006 a násl.)

- Vmísí-li se někdo do záležitostí jiné osoby, ač k tomu není oprávněn, jdou k jeho tíži následky z toho vzniklé.
- **§ 3007: odvrácení škody**
 - Obstará-li někdo, ač k tomu nebyl povolán, cizí záležitost, aby odvrátil hrozící škodu, pak mu ten, jehož záležitost byla obstarána, nahradí **účelně vynaložené náklady**, třebaže se výsledek bez zavinění nepříkázaného jednatele nedostavil.

Nepříkázané jednání (3006 a násl.)

- **§ 3008: záchrana cizí věci**
- Osobě, která zachrání cizí věc od nevyhnutelné ztráty nebo zkázy, náleží **přiměřená odměna, nanejvýš desetina ceny** věci, a náhrada účelně vynaložených nákladů.
- Vlastník věci se povinnosti k úhradě zbaví, nepožaduje-li zachráněnou věc nazpět.

Nepříkázané jednání (3006 a násl.)

- **§ 3009: jednání k užitku jiné osoby**
- Ujme-li se někdo záležitosti ve prospěch jiné osoby bez jejího svolení, nahradí mu tato osoba **účelně vynaložené náklady**, zařídil-li záležitost k jejímu převážnému užitku.
 - posoudí se zřetelem k jeho pochopitelným zájmům a záměrům

Nepříkázané jednání (3006 a násl.) – společná ustanovení

- kdo se ujal cizí záležitosti bez příkazu:
 - dovede ji až do konce a
 - podá o ní vyúčtování a
 - převede vše, co při tom získal, osobě, jejíž záležitost obstaral
- nemá-li nepříkázaný jednatel právo na náhradu nákladů, může si vzít, co pořídil na vlastní náklady,
 - je-li to možné a nezhorší-li se tím podstata věci **nebo**
 - neztíží-li se nepřiměřeně její užívání

Děkuji za pozornost!